

Izhaja :
vsako sredo popoldne
in soboto zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
" pol leta 8 "
" četrt leta 4 "
Za inozemstvo celo leto
35 L.
Na naročila brez do-
poslane naročnine se ne
moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Keperme.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 32

V Gorici, v sredo 22. aprila 1925.

Leto VIII.

Ne frankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
e računajo po dogovoru
in se plačajo v naprej.
List izdaja konsorcij
"GORIŠKE STRAŽE"
Tisk Zadrudne tiskarne
v Gorici
Riva Piazzutta št. 18,
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli štev. 5.
— (prej Scuole). —

Po njihovih delih jih boste spoznali.

Med nami je še vedno precej ljudi, ki s solzavo ginjenostjo dokazujejo, da jadrano v narodno smrt, ker med nami primorskimi Slovani ni sloge. Ni naš namen dokazati, kako je ta trditve abotna in neutemeljena. Vemo, da je večina ljudi, ki jo zagovarjajo, poštena in globoko uverjena o pravilnosti svojega stališča. Kljub vsemu, kar se je dogodilo med nami v povojni dobi, še niso uvideli, da je povdarjanje »sloge« pri njenih vrhovnih zagovornikih samo izliv hinavščine, samoljubnosti in politične preračunjenosti.

Že v predzadnji »Straži« smo na brezdvomen način ugotovili, kako bi gotovi gospodje radi podprli svoje omajane stališče z »bratsko slogo«. Če človek zasleduje njihovo ravnanje in vdejtvojanje, se nehote spomni na nemške besede: »Willst du nicht mein Bruder sein, so schlag ich dir den Schädel drein!« (Če nočeš biti moj brat, ti razbijem glavo.)

Naj navedemo danes v podkrepitev te bridke resnice samo sledeče:

V Svetem pri Komnu obstoji že dalje časa prosvetno društvo »Zarja«, včlanjena pri naši »Prosvetni zvezi« v Gorici. Edinjaškim »slogašem« v Komnu je bilo to trn v peti. Po vseh svojih močeh so zato delali na razpor v mali vasi. Ljudem, ki jim stoji kolikor toliko blizu, so odsvetovali pristop v društvo »Zarja« in da bi napravili »slogo« popolno, so zadnje soboto poslali v Sveto odposlanca svobodomiselnega »Zveze prosvetnih društev« v Gorici in ustanovili posebno prosvetno društvo.

V Gorjanskem pri Komnu so se najspodobnejši fantje in možje že dalje časa pripravljali, da bi ustanovili prosvetno društvo. Ker poznajo

neumorno in uspešno delo naše »Prosvetne zveze« so seveda od vsega pričetka imeli namen, stopiti v njeno okrilje. Ko so edinjaški priganjači zaznali za to namero, so takoj napolnili svojega agitatorja v Gorjansko, da bi zvalil naše poštene fante na svojo stran. V goreči navdušenosti za »bratsko slogo« je »Zveza prosvetnih društev« v Gorici seveda čutila tudi potrebo, da je poslala v Gorjansko vabliva pisma, v katerih je na prav poniževaten način klicala naše ljudi v svojo sredo. »Zveza prosvetnih društev« v Gorici in njeni podajači so zato tudi dobili krepak, toda dostojen odgovor: na belo nedeljo smo na Gorjanskem ob udeležbi najzavednejših fantov in mož ustanovili prosvetno društvo, ki je takoj javilo svoj pristop k naši »Prosvetni zvezi«. Kako se je godilo odposlancu »Zveze prosvetnih društev« ko je sam samcat taval po gorjanski cesti, o tem iz usmiljenja molčimo.

S podobnim »slogaškim« delom kot v Svetem in Gorjanskem so poskušali vspeti zagovorniki »bratske edinosti« tudi v Vojšćici. Tudi tam so v skrbi za »bratski mir« skušali zajeti v svoje mreže naše najboljšie fante. Da niso dosegli svojega namena seveda ni njihova osebna krivda, temveč krivda njihove medle, hinavske breznačelnosti.

Naj za danes zadostuje! Že iz navedenih slučajev je razvidno, kako je beseda tržaške gospode o »slogi« goljušiva in neodkritosrčna. V večji krediti je ne spravi niti komenski župan Žigon, ki nudi zavetišče vsem onim, ki prodajajo po Krasu to »slogo«, katero zna on po komenskih in okoliških gostilnah tako ganljivo in kričavo zagovarjati. Toda o tem prihodnjič kaj več!

Kaj se godi po svetu?

Na vzhodni polovici Balkana se razprostira druga južnoslovanska država Bolgarska. Kakor Srbija je tudi ta dežela dolga stoletja ječala pod turškim jarmom. V osvobodilnih vojnah koncem preteklega stoletja so tudi Bolgari pognali turške paše in si ustvarili lastno državo. Za časa balkanske vojne so skupno z brati Srbi osvobodili skoro ves Balkan osmanskega robstva in razširili Bolgarijo od Črnega do Egejskega morja. Bogata in kulturno visoko stoječa Bolgarija je bila določena, da prevzame vodstvo balkanskih Slovanov in jih združi v mogočni skupni jugoslovanski državi, kjer bi bivali pod eno streho vsi Srbi, Hrvati, Slovenci in Bolgari.

Tuj bič nad slovanskim ljudstvom.

Toda zgodovina, ki je slovanskim narodom bolj kruta kot vsem drugim, je ta dobro obetajoči razvoj ustavila. Ob svetovni vojni je nemška carska dinastija Koburžanov pognala slovansko bolgarsko ljudstvo v boj proti bratom. Umetno so vzdrževali sovraštvo med Srbi in Bolgari. Kdo se ne spominja, kako so gotovi ljudje, ki jim je bilo radi dobička na tem, da davi brat brata, vpili v svet, da niso Bolgari Slovani, da ogrožajo obstoj južnih Slovanov na Balkanu, da so v zvezi s komunisti iz Moskve in da hočejo še Jugoslavijo vničiti!

Po svetovni vojni je bila Bolgarija ponižana. Njeno ozemlje se je skrči-

lo na 80.000 kvadratnih kilometrov; od 4.700.000 prebivalcev jih je ostalo v mejah domovine le še 3.500.000. To ponižanje je morala Bolgarska prenesti, ker so jo dobili v roke tujci, privrženci kapitalistov, plačanci južnim Slovanom sovražnih ljudi.

Povojna Bolgarija.

Bolgarija je poljedelska država. Zato je jedro bolgarskega prebivalstva kmetstvo. Dve nesrečni vojni proti Srbom in zadnji polom za časa svetovnega klanja je pokazal bolgarskemu kmetu, da so državniki in politiki delali proti ljudskim in državnim koristim. Meščanski politiki so bili ob ves svoj vpliv. Za to ni čudno, da se je v vsej deželi jelo javljati močno kmetstvo gibanje; ustanovila se je zelo dobro organizirana zemljoradniška stranka, ki je hotela priboriti kmetstvu ljudstvu vpliv na državno politiko. Voditelji kmetijskih množic Stambulinski je takoj po vojni prevzel vlado in vpeljal marsikake reforme v prid kmetstvu prebivalstvu. Priznati pa moramo, da je šel tudi on nekoliko predaleč v svoji demagogiji. Zametaval je vse, kar ni dišalo po zemljoradnikih. Postal je nekak vladar Bolgarske. Pritisnil je na vojne dobičkarje, veleposestnike in trgovce ter jim onemogočil skoraj ves vpliv na javno življenje. Toda nasprotniki, podpirani od velikih bank, so bili na delu. Leta 1923. so meščanske stranke s krvjo in umori potlačili

zemljoradnike, Stambulinskega ubili in postavili na čelo Bolgarske profesorja Cankova. Zavladal je mož, ki je povzročil, da se nesrečna Bolgarska že dve leti duši

V nasilju in potokih krvi.

Meščanska Cankova vlada je zapirala, streljala in obešala svoje politične nasprotnike kar vse vprek. Čez 16.000 zemljoradnikov in komunistov je ob prevratu l. 1923. postrelano in spravila s pota. Trumoma so morali bežati nasprotniki tega »belega terorja« čez mejo v tujino. A dolga roka nove bolgarske vlade je segla za njimi celo v Prago in Milan, kjer so se dogajali napadi na voditelje bolgarske zemljoradniške stranke. Cankov se je moral vzdržati le s silo. Sobranje, bolgarski parlament, je moral sprejeti zakon o zaščiti države, ki je najbolj nazadnjaški izmed vseh kolikor jih Evropa pozna. Ni samo prepovedana vsaka opazka proti obstoječim ljudi, še celo umetnine in znanstvene spise je vlada plenila, če je le kdo razlagal v njih kake nauke, ki niso hvalili nasilnega meščanskega režima. Največjo moč v državi ima policija; sme brez predhodnega dovoljenja po noči ali po dnevi ob vsakem času vdreti v hišo in vse prebrskati.

Tak nasilen način vladanja je kajpak rodil velik odpor po celi državi. Olja in plamen je še prilivalo vedno slabše gospodarsko stanje dežele in vsaško gibanje v Macedoniji. Samostvo je trčilo na združeno moč teh makedonstviučių, zemljoradnikov in komunistov, ki so se priključili Cankovim nasprotnikom tudi vsled svojega razrednega stališča.

Politični umori.

Po celi Bolgarski so začeli politični umori. Vlada je delala odkrito pa tudi skrivaj; ker se je bala prevelikega ogorčenja. En vzgled! 19. februarja je imel vojni minister general Ruseff v zbornici oster govor proti opozicionalnemu poslancu Stojanoffu in ga dolžil krivde na nekem političnem umoru. Čez dva dni so našli Stojanov mrtvega. In tedaj je začelo. Voditelji enih in drugih so zvečer legli v posteljo in niso vedeli ali se bodo zjutraj zbudili živi. Uradna vladna poročila so naglašala, da ni bil tekom Cankovovega vladanja ubit niti eden poslanec iz opozicionalnih vrst. Resnica je drugačna. Celotangleški listi, med njimi svetovni »Times« (čas) pišejo, da so vsi zaprti opozicionalci po sofijskih ječah skrivnostno zginili. Sedenmajst zemljoradniških voditeljev so našli ustreljenih ali zaklanih. Seveda niso tudi vladini nasprotniki držali križem, rok in se pustili pobijati, tudi oni so posegli po nožih, revolverjih in bombah. Gotovo se naši bravci še spominjajo koliko krat smo poročali, da je bil ta ali oni poslanec ustreljen; ta ali oni bolgarski politik zaklan. Samo januarja letošnjega leta so našli 150 političnih umorov. Nепretrgana vrsta zločinov je prepletala vse politično življenje v Bolgariji. Krvniška in samosilna vlada generalov je pahnila nesrečno in izmučeno bolgarsko ljudstvo v meščansko vojno, v potoke krvi, ki preplavljajo že celo Bolgarijo.

Krvava nasilja se množijo.

Vladni nasprotniki so sklenili, da se maščujejo za vsa preganjanja. Za to so sklenili napasti kralja Borisa samega. 14. aprila se je mladi, 31letni kralj peljal v avtomobilu čez prelaz Arabokonac blizu Sofije. V ožini za-

čne nenadoma streljati na kralja in njegovo spremstvo. Dva kraljeva spremljevalca sta se zgrudila smrtno zadeta. Kralju se je posrečilo pobegniti v bližnje selo Orhanijo in od tod v prestolico. Takoj je bila na nogah policija in orožništvo. Posrečilo se jim je ujeti enega izmed atentatorjev. Ministerski predsednik Cankov je v narodnem sobranju govoril in odredil svečano službo božjo, da je kralj ušel smrti, obenem pa začel tudi divji lov na komuniste in zemljoradnike.

Ni še podpisal vseh ukrepov proti nasprotnikom, že pridrve k njemu s poročilom, da so umorili na cesti generala Georgijeva.

Cankov je po posvetu z ministri odredil, naj se poslanec Kosta Georgijev svečano zakopje. Vsi javni organi naj se udeležijo pogrebnih obredov v sofijski katedrali sv. Nedelje. S tem je hotel javno pokazati, da se ne plaši niti atentatorjev. Po končanem pogrebu pa se je hotel krvavo maščevati za atentat na kralja in smrt Georgijeva.

Peklenski stroj nad mrtvaško krsto.

V četrtek zjutraj sta prišla k cerkovniku stolne cerkve v Sofiji dva lepo oblečena gospoda in ga prosila, če jima dovoli, da si ogledata raz zvonik stolnice celo mesto. Čez nekaj časa sta neznanca zadovoljno mrmraje stisnila cerkovniku v roke napitnino in odšla...

Isti dan popoldne so vsi zvonovi prestolice žalostno zvonili; svečan sprevoz se je vil skozi sofijske ulice prot katedrali sv. Nedelje. Za krsto so stopali vsi ministri in odličnejši politiki meščanskih strank. V cerkvi so položil truplo umorjenega poslanca Georgijeva na oder pod glavno kupolo. Patriarh je začel brati evangelij. Trombe naznanjajo, da se bliža dvor. Naenkrat, čuj, strahoten pok, cerkev se zamaja, zidovi padajo, dim in prah, vik in jok dvatisoč glave množice... Vsa Sofija je na nogah in drvi proti sredini mesta, kjer se dviga na gričku stolna cerkev. Tam že vlačijo izpod razvalin mrtve in ranjene. Nad 200 mrtvih, med njimi 3 poslanci, 15 generalov, 8 polkovnikov, 8 višjih državnih uradnikov, so grozno razmesarjene nesli na pokopališče. Ranjenih je baje 1300 ljudi med njimi sam ministerski predsednik Cankov in več drugih ministrov. Kralj Boris je ušel smrti, ker je prepozno prišel k svečanostim.

Cankova krvna osveta.

Takoj po strahovitem zločinu so se zbrali ministri na posvet in proglasili po celi državi obsedno stanje. Vlada trdi, da so atentatorji komunisti in zemljoradniki, ki so hoteli uvesti v Bolgarijo sovjetsko republiko. Pri tem, da so igrali glavno vlogo zemljoradniški vodje, ki bivajo v Jugoslaviji in Pragi. Začel je delovati preki sod, ki obeša, strelja in ubija vsakogar, če je le količkaj osunatjen zveze s komunisti ali zemljoradniki. Čez 3000 oseb je preki sod tekom dveh dni sodil in na smrt obsodil. Bratje se koljejo med sabo, ker hoče Cankov Bolgarsko rešiti...

Obsojamo vse, ki skušajo z umori in krvjo doseči svoj cilj. Za to ni mogoče opravičevati bolgarskih opozicionalcev niti najmanje. Gotovo pa je tudi, da je gospod Cankov prvi vzrok nesrečnih dni za Bolgarijo, ker ne vlada z ljudstvom, ampak s peščico najetih ljudi. Bolgarski »krvavi dnevi« naj bodo svarilo vsem evropskim samosilnikom!

Za pravice maternega jezika

Naš neumorni poslanec Besednjak je na svojem zadnjem obisku v Istri videl s kakim težavami se mora boriti istrski kmet. Zavzel se je z vso vneto za te najbednejše med bednimi. Niso le gospodarsko skoro vničeni, še to kar jim gre po postavi jim jemljejo. Gentilejeva reforma določa, da se morajo v dodatnih urah podučevati otroci po naših ljudskih šolah tudi v materinščini, če to zahtevajo starši. Starši v Istri so podpisali tozadevne izjave, pouk v materinščini se pa le še ne vrši. Naš poslanec je radi tega vložil trinajst interpelacij za občine, koder sama oblastva prezirajo zakonite določbe in odtegujejo državljanom še zadnje mrvice pravice.

1. INTERPELACIJA na ministra prosvete.

Podpisani bi rad poznal vzroke, radi katerih se na ljudski šoli v Kringi (občina Tinjan v Istri) ne učijo otroci maternega jezika v tako zvanih dodatnih urah, čeprav so starši, zaupajoč v veljavnost obstoječih zakonov, to prosili.

Kaj misli minister prosvete ukreniti, da se obnovi v tej občini zakonitost?

Želi pismen odgovor.

Dr. Engelbert Besednjak
drž. poslanec.

Rim, 27. marca 1925.

2. INTERPELACIJA.

Podpisani vpraša ministra za prosveto, ali mu je znano, da se v Pazinskih Novakih, v občini, kjer žive sami Hrvati, otroci na ljudski šoli v nasprotju z zakonom ne uče svojega maternega jezika v tako zvanih dodatnih urah, četudi so starši to zahtevali.

Kakšne mere misli podvzeti minister prosvete, da se obnovi v tej občini spoštovanje zakona?

Želi pismen odgovor.

Dr. Engelbert Besednjak
drž. poslanec.

Rim, 27. marca 1925.

3. INTERPELACIJA.

Podpisani vpraša ministra prosvete, ali mu je znano, da v Mačibobilih-Karobji (Istra) hrvatski otroci ne uživajo pouka v materinem jeziku v tako zvanih dodatnih urah, čeprav so starši v smislu Gentilejevega zakona to zahtevali.

Vpraša nadalje, kaj misli minister prosvete ukreniti, da se v tem kraju vzpostavi zakonitost.

Želi pismen odgovor.

Dr. Engelbert Besednjak
drž. poslanec.

Rim, 27. marca 1925.

4. INTERPELACIJA na ministra prosvete

da bi zvedel, iz katerih vzrokov se v občini Beram ne daje hrvatskim otrokom v prvem in drugem letu ljudske šole pouk v materinem jeziku v tako zvanih dodatnih urah, četudi so starši to zahtevali.

Kakšne mere hoče gospod minister podvzeti, da odpravi to nezakonitost?

Želi pismen odgovor.

Dr. Engelbert Besednjak
drž. poslanec.

Rim, 27. marca 1925.

5. INTERPELACIJA.

Vprašam ministra prosvete, naj pove vzroke, zakaj se v Sv. Petru u Šumi (Istra) v nasprotju z obstoječim šolskim zakonom ne daje otrokom pouk v materinem jeziku v tako zvanih dodatnih urah, čeprav so starši to zahtevali.

Kaj namerava ukreniti gospod minister, da se obnovi v tej občini veljavnost državnih zakonov?

Želi pismen odgovor.

Dr. Engelbert Besednjak
drž. poslanec.

Rim, 27. marca 1925.

6. INTERPELACIJA.

Podpisani vpraša ministra prosvete, ali mu je znano, da se v Trvižu

(Istra) otrokom prvega razreda ljudske šole ne daje pouk v materinem jeziku v tako zvanih dodatnih urah, čeprav so starši izrecno to zahtevali.

Ali ne smatra minister prosvete za svojo dolžnost, prisiliti krajevno oblastva, da spoštujejo obstoječe državne zakone?

Želi pismen odgovor.

Dr. Engelbert Besednjak
drž. poslanec.

Rim, 27. marca 1925.

7. INTERPELACIJA.

Podpisani vpraša ministra prosvete, ali mu je znano, da se v Baderni (Istra) hrvatski otroci ljudske šole ne poučujejo v materinem jeziku v tako zvanih dodatnih urah, čeprav so starši, verujoč v veljavnost zakonov, to izrecno zahtevali.

Kaj misli gospod minister ukreniti, da se v tej vasi vzpostavi veljavnost državnih zakonov?

Želi pismen odgovor.

Dr. Engelbert Besednjak
drž. poslanec.

Rim, 27. marca 1925.

8. INTERPELACIJA.

Vprašam ministra prosvete, naj pove vzroke, radi katerih so bili v Sv. Lovreču Pazenatiškem hrvatski starši zaprečeni vložiti prošnje za pouk v materinem jeziku v tako zvanih dodatnih urah, tako da so njihovi otroci oropani naravne pravice, ki jim je zajamčena v državni postavi.

Kakšne ukrepe misli izdati gospod minister, da se obnovi v tej občini veljavnost zakonov?

Želi pismen odgovor.

Dr. Engelbert Besednjak
drž. poslanec.

Rim, 27. marca 1925.

9. INTERPELACIJA.

Podpisani se obrača na ministra prosvete, da bi zvedel vzroke, radi katerih se v Zbandaju (Istra) ne poučujejo hrvatski otroci ljudske šole v materinem jeziku v takozvanih dodatnih urah, čeprav so starši v smislu šolske postave to zahtevali.

Kaj misli ukreniti gospod minister, da se vzpostavi v tej občini zakonitost?

Želi pismen odgovor.

Dr. Engelbert Besednjak
drž. poslanec.

Rim, 27. marca 1925.

10. INTERPELACIJA.

Podpisani vpraša ministra prosvete, ali mu je znano, da se v Tinjanu (Istra) hrvatskim otrokom ljudske šole ne daje pouk v materinem jeziku v tako zvanih dodatnih urah, ker se je krajevno oblastvo protivilo sprejeti prošnje staršev, ki so jih bili predložili v veri, da so zakoni države veljavni.

Kaj namerava minister prosvete ukreniti, da obnovi v tej občini zakonitost?

Želi pismen odgovor.

Dr. Engelbert Besednjak
drž. poslanec.

Rim, 27. marca 1925.

11. INTERPELACIJA.

Stavim na ministra prosvete vprašanje, naj pove vzroke, radi katerih se v Motovunskih Novakih (Istra), v občini, ki je popolnoma hrvatska, ne morejo otroci posluževati postavne pravice tako zvanih dodatnih ur, v katerih se poučuje materin jezik, čeprav so njihovi starši to izrecno zahtevali.

Kakšne mere misli podvzeti minister prosvete, da se odpravi ta nezakonitost?

Želi pismen odgovor.

Dr. Engelbert Besednjak
drž. poslanec.

Rim, 27. marca 1925.

12. INTERPELACIJA.

Stavim na ministra prosvete vprašanje, ali mu je znano, da se v Ustrinah (občina Osor) na otoku Cresu v nasprotju z zakonom ne daje hrvatskim otrokom pouk v materinem jeziku v tako zvanih dodatnih urah,

ker se je krajevno oblastvo kratkoma uprlo sprejeti prošnje staršev, ki so jih bili predložili v veri, da so državni zakoni veljavni.

Kaj misli gospod minister ukreniti, da odpravi v tem kraju nezakonitost?

Želi pismen odgovor.

Dr. Engelbert Besednjak
drž. poslanec.

Rim, 27. marca 1925.

13. INTERPELACIJA.

Vprašam ministra prosvete, naj razloži vzroke, radi katerih se je šolsko oblastvo v Beleju na otoku Cresu protivilo sprejeti prošnje hr-

vatskih staršev, v katerih so zahtevali pouk v materinem jeziku v tako zvanih dodatnih urah, tako da je krajevno oblastvo protipostavno vničilo otrokom pravico, ki jim je zajamčena v obstoječem šolskem zakonu.

Vprašam, ali ne smatra gospod minister za svojo dolžnost, prisiliti krajevno oblastvo k spoštovanju državnih zakonov.

Želi pismen odgovor.

Rim, 27. marca 1925.

Dr. Engelbert Besednjak
drž. poslanec.

DNEVNE VESTI.

Najboljši odgovor.

Na neslane in skrajno otroče napade, ki si jih dovoljuje svobodni selna »Zveza prosv. društev« na Prosvetno zvezo in »Naš čolnič« odgovarjamo tole:

1. Najboljši odgovor na klevete in dolgovozno blebetanje daje 40 predavanj, ki jih je na belo nedeljo priredila Prosv. zveza po deželi. To ogromno delo enega dneva pove več, kot nesmiselni napadi v dnevnem časopisu.

2. Na smešni napad na »Naš čolnič« so odgovorili naši zavedni fantje in dekleta s tem, da so v zadnjem tednu prijavi 64 novih naročnikov s pripombo, da še nadalje prosijo »Edinost«, naj vneta agitira za naš najboljši mladinski list.

3. Odgovarjali bi sicer tudi v časopisju na nesmiselna podtikanja, pa nam primanjkuje časa za resno delo. Prepričani smo, da pametnih odgovorov gotovi krogi svobodni selnih kulturonoscev ne razumejo, za nespatmetne in smešne odgovore imajo pa sami monopol.

4. Naše načelo je: prepustimo besedičenje in zavijanje onim, ki jim manjka resna volja, mi sami pa delajmo v zavesti, da naše ljudstvo gleda na uspehe dela, ne pa na otroče blebetanje.

Na Belo nedeljo je priredila Prosvetna zveza poučna predavanja po naslednjih društvih: Avče, Ajdovščina, Banjšice, Lokovec, Slap ob Idriji, Ponikve, Bukovo, Zakoja, Idersko, Srprenica, Log, Podraga, Budanje, Slap pri Vipavi, Planina, Ustje, Kamnje, Zalošče, Gradišče, Saksid, Orehovlje, Gabrije, Biljana, Fojana, Stanjel, Kobjaglava, Vel. Dol, Pliskovica, Gorjansko, Sveto, Komen, Gorenje polje, Gorje, Cerkno, Brje, Rihemberk, Gabrije, Sedlo, Bregini in v gorški »Mladiki«.

Primate tatu!

Snoparski »Popolo d'Italia« se je zopet razljutil nad opozicijo. Pravi, da hoče Aventin (t. j. opozicija) zvaliti vso krivdo na nemire in zločine po državi raz sebe. Toda, pravi dalje, naj ve, da nočejo fašisti zase izjemnih zakonov, ampak zahtevajo le, da vsi nasprotniki fašizma, ki je država, spoznajo državo, voljo in oblast fašizma. Kri fašistov, da je že preveč pojila tla, da bi fašisti še dalje trpeli in gledali, kako ruši opozicija državo. Tat, ki je kradel in se hotel zmuzniti je tudi vpil: »Primate tatu!«

Generale izbirajo.

Odkar je šel Di Giorgio po kostanj v žerjavico in se pri tem opeknel, tuhtajo noč in dan v Rimu, koga bi postavili na vrhovno mesto. Minister za vojno je za enkrat postal sam Mussolini; za načelnika generalov so nekateri hoteli imeti generala Badoglio. Fašistovski časnikarji so pa začeli bruhati nanj ogenj in žveplo; pravijo, da potem nai pa še Albertinija, ravnatelja milanskega »Corriere della Sera« postavijo za notranjega ministra.

Močna zveza.

Po najnovejših poročilih se bo udeležilo konference male entente 3. maja v Bukarešti pet držav: Med temi

tudi Poljska. Mala antanta bi potem takem segala od Baltiškega morja do Jadrana. 60 milijonov ljudi bi bilo v tej zvezi. Še vedno zveza proti zvezi.

Malenkostni nacionalisti.

Pri društvu narodov v Ženevi so ustanovili poseben odsek za skupno delovanje vseh učenjakov. Pozvali so vse vlade, naj poskrbe preko znanstvenih zavodov, da se dopošljejo najodličnejše znanstvene knjige in časopisi v skupno knjižnico. Iz Jugoslavije je vlada poskrbela, da so prišle v Ženevo le revije, ki izhajajo v Belgradu, nobena iz Ljubljane ali Zagrebu, čeprav jih je tudi tam lepo število. Dvomimo, da se na ta način utrjuje bratska vez med Slovenci, Hrvati in Srbi.

Dobri zemljepisci.

Znano je, da ne spadajo Amerikanci v vrsto najboljših zemljepiscev. Dogaja se, da celo na visokih šolah ne vedo dijaki natančno, kje leže glavna evropska mesta. Zadnje dni so dobili v Gradcu pismo: Gradec, Štajarsko, Avstrija, zdaj na Češkem. V Gorico je pa prispelo iz Bostona v sev. Ameriki tako-le naslovljeno pismo: Goritza, Gorizia, Jugoslavia.

Časi Marije Terezije.

Odkar je umrla avstrijska cesarica Marija Terezija bo že skoraj dve stoletji. Tolariji Marije Terezije so pa še danes v veljavi. V dunajski kovnici jih naredi vsak mesec za 1 milijon; pošiljajo jih pa v Afriko, zlasti v Abesinijo, kjer so običajno denarno sredstvo.

Orožje v prihodnji vojni.

Nekateri listi so pisali, da goje Nemci v svojih vojnih kemičnih laboratorijih velike množine bacilov kolere. Te da bodo pri bodoči vojni metali v bombah na sovražnikovo deželo in s tem povzročali kužne bolezni. Če je to resnično?

O »beli« smrti.

Tajne so še številke, ki glasno vpijejo o žrtvah »bele« smrti jetike. Dandanes ni več kuga in ne kolera tista, ki meče v grobove cela mesta in vasi. Na njih mesto je stopila jetika, ki s svojo zavratnostjo pobira žrtve kar od kraja. Vsled malenkostne nepazljivosti ljudi se širi bliskovito v najvišjo gorsko naselbino. Na dolgo in široko bi se dalo govoriti o tej najhujši sovražnici človeškega rodu, pa za danes samo malo.

Jetika kosi človeško življenje takole: v starosti od 10—15 let umrje na jetiki vsak peti, med 15. in 40. letom ji zapade že ena tretjina. Najbolj kosi med krepkimi ljudmi od 20. do 25. leta; skoro 50% jih umrje v tej dobi. V starosti od 40—50 let jih umrje še 25%; od 50—60 le še 20% oseb. Ali se ne zdi človeku, ko bere te številke, da nam čepi za vratom ta strašna morilka. In kako lahko se je moremo ubraniti, če le hočemo. Pomagata nam pa v največji meri — zrak in sonce!

Shod društva »Skalnica« bo prihodnje nedeljo dne 26. t. m. ob 4 pop. v društvenih prostorih, ulica Mameli 5. K obilni udeležbi vabi predsedstvo.

Darovi.

Za Slovensko sirotišče: Del čistega dobička mladinske prireditve na Dobrovem 25 L; člani pevskega in bralnega društva v Črnicah nabrali v veseli družbi v gostilni g. Albina Slamiča 100 L. Srčna hvala!

„Prosvetni zvezi“ daruje 50 L. mesto venca na grob gospoda Petra Brumata, svojega prvega predsednika „Ljudska posojilnica v Šempetru.“

Za sklad „Goriške straže“: N. N. 5 lir. Hvala!

Darovi za ponesrečence na Volčjdragi: P. n. gojenke gospodinjske sole v Lokavcu nabrale 35 lir. Srčna hvala!

Književnost in umetnost.**„Srenja“.**

Ker je drama »Srenja«, katero vprizori pr. dr. v Zatočninu premijera na naših goriških tleh in je po veliki večini občinstvu skoraj nepoznana, zato naj navedemo kratko vsebino tega vzornega Jalenovega dela. Bogati posestnik - vdovec Pogačar, ki ima dve hčerki Martino in Dano, hoče v zvezi s kapitalistom Grosom, ki biva v tem kraju na počitnicah s svojim sinom - inženirjem Francom, ustanoviti delniško družbo za opekarno in elektrarno ob potoku Bobnovec. Tej zamisli se upre siromašni inženir-domačin Ržen, ki je izdelal najboljši načrt, a hoče, da bodi podjetje združeno. Toda Pogačar, Gros in domači župan Ovsenek so mu zadrživo razbili. Ržen še ne odneha; združil je sosedne občine in ustanovili so prekoristno zadrživo za opekarno in elektrarno. Vzporedno s tem glavnim dejanjem nastopa še drugo dejanje, ki napravi dramo še bolj živahno. Inženir Franci se zaroči z razumno in odločno Dano, inženir Ržen pa z manj previdno Martino, ki je očetu na ljubo ovirala svojega zaročenca v nie-

govem načrtu. Vsled tega Ržen zapusti Martino, Dana pa, ki ni mogla trpeti nadutega inženirja Francija, se oklene Ržena. Ko je Pogačar spoznal, da je skoro vse premoženje zapravil, hoče storiti samoumor. Odločna Dana mu to zabrani in inženir Ržen mu reši vsaj hišo z vrtno ter preskrbi službo v novem podjetju. Pogačar je sedaj spoznal idealnega Ržena in je privolil, da ga je Dana vzela v zakon.

Bogati spored in nova drama »Srenja«, katero bodo gotovo društva z veseljem sprejela, kličejo k udeležbi.

* * *

Marijine pesmi za mesec maj.

Samo teden dni nas loči še od Šmarnic. Cerkveni zbori tekmujejo med sabo, kdo bo poklonil lepši šopek pesmi majniški Kraljici, Slovenci imamo precej bogato literaturo Marijinih pesmi; stvar organista oz. pevovodje je, da izbere za svoj zbor najbolj primerne napeve. Pred vojno so prepevali naši zbori večinoma iz drugega zvezka Foersterjeve Cecilije in iz Sattnerjevih Šmarnic, ki so žalibog že pošle. Po vojni je izšlo večje število novih, zelo lepih zbirk, izmed katerih priporočamo našim mešanim zborom zlasti sledeče:

Laharnar, Šmarnične pesmi (lepe in lahke);

Premrl, Šmarnice (jako lepe);

Premrl, 40 Marijinih pesmi raznih skladateljev;

Sattner - Hochreiter, Planike (vse krasne);

Deschermager, 4 Marijine (ljubke);

Gruber, Šopek Marijinih pesmi za solo, meš. zbor in orgle.

Kjer oskrbujejo cerkveno petje ženski zbori, naj si nabavijo Kokošarjevo zbirko „Zdrava Marija“ za 3 glasni ženski zbor in Foersterjevo „O Marijinih pesmi“ za 3 ženske glasove. Vse omenjene skladbe se dobé v Katoliški knjigarni v Gorici.

bi se dobilo tudi za naš oder, za naše ljudstvo kaj primerne. Dajte, postavite pred nas zopet kaj novega, svežega, a nam še neznanega. Hvaležni vam bomo! Kajti ne v lepih toaletnih in šumnih plesnih zabavah se kuje naša bodočnost, pač pa v delu in naobrazbi.

Domačin.

Idrija ob Bači.

Prireditev tukajšnjega prosvetnega društva ki je bila radi nepričakovanih zaprek preložena, se bo vršila v nedeljo dne 26. t. m. ob 3. uri popoldne. Na vspredu je med drugim petje in dr. Krekova igra: »Tri sestre«! Pridite!

Trbiž.

Tudi nas slovenske gospodarje v trbiškem okraju je zelo skrbelo, kaj bo s prijavi za rekvizicije. No, pipe-ljali so se k nam gospodje iz Pontebe in so po vaseh Kanalske doline začeli sestavljati prijave. Pa čujtel! Za vsako prošnjo so računali po 25, po 50, da celo po 60 lir! To je pa res preveč! Slišali smo, da je, po goriškem pomagala „Kmetstvo del. zveza“ gospodarjem delati prijave in da jih je svojim članom delala zastoj, drugim pa po 3 lire. Vidite, slovenski kmetje, vkup je treba držati, združite se, da nam ne bo treba hoditi po pomoč h gospodi iz Pontebe.

Solkan.

Po pripravih g. komisarja sodeč, so bčinske volitve pred durmi. Ponosni g. komisar hoče mamiti ljudi z neko gospodarsko stranko. Da pokaže, da so mu koristi občanov pri srcu, je dal popravljati poti po Kronbergu. Ljudem natvezuje vse mogoče reči, ne pove jim pa, da denar za popravo poti gre iz občinske blagajne. Radi tega mu svetujemo, da pove ljudstvu resnico v obraz. kakor mu tudi mi odkrito povemo že sedaj, naj se radi svojih zaslug nikakor ne zanaša na nas pri bodočih občinskih volitvah, še manj pa da se okrog hvale, da ima za seboj cel Kronberg in Loke, in gotove gospode v Solkanu, koje dobro poznamo, in bomo, če bo potreba, objavili svoječasno njih imena. Dela v gostilni nima, zato pa hodi vsak dan agitirat z »biročinom« po Kronbergu. »Biročin« si je g. komisar nabavil, ko je postal poveljujoči general naše občine, in to je znamenje, da mu komisarstvo nese, zato pa tudi toliko truda za bodoče volitve. Ko bodo volitve, si že sami izberemo iz naše srede ljudi, od katerih vemo, da so nesebični, in da se bodo žrtvovali v korist občine. Odpadnike pa zavračamo že danes in jim svetujemo, naj se nikakor ne smešijo še nadalje. Onim pa, ki jih hoče g. komisar mamiti in spravljati za občinske volitve v gospodarsko stranko (snop), priporočamo, naj poprašajo g. komisarja, kje je bil do danes, in po kaki milosti je prilezel na komisarški stolček!

Vrh pri Grahovem.

Na velikonočni pondeljek je naše prosvetno društvo priredilo prvo veselico; nameravalo je sicer že lani, pa se nam kljub trudu in delu ni posrečilo. Zato pa smo se letos potrudili in delali nevtrudljivo, čeprav je naše prosvetno društvo staro komaj dve leti, vendar nočemo zaostajati za našimi sosednimi društvi. Prireditev, katero smo imeli na velikonočni pondeljek, je zelo poveljno izpadla; zadovoljno je bilo občinstvo, kakor tudi mi.

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam kaj pripomogli. Zahvaljujemo se našemu g. učitelju, pevskega zboru iz Bukovega, ki nas je obiskal na veliko noč pri generalni vaji. Zapeli so par krasnih pesmi prav nalašč za naše hribe, žal nam je bilo kakor tudi občinstvu, da nas niso mogli tudi v pondeljek obiskati s par pesmimi. Posebno pa se zahvaljujemo g. Červu J., ki nam je radodarno odstopil vse svoje prostore in nam tudi pri delu došti pripomogel. S tem, da je nam šlo vse tako dobro smo dobili novega veselja do društvenega delovanja.

Upamo, da ne bomo zaostajali pri kulturnem delu. Kritiko pa prepustimo drugim.

Zatočnin.

»Izobraževalno društvo« v Zatočninu priredi dne 26. aprila 1925 ob 3h popoldne na dvorišču g. Iv. Kragelja veselico s sledečim sporedom: 1. Dante Alighieri: »Divina Commedia« Canto 3, deklamacija. 2. a) Stanko Premrl: »Zdravica« b) O. Dev: »Gozdič je že zelen« c) A. Lajovic: »Kiša«, mešani zbor. 3. Janel Janen: »Srenja«, drama v štirih dejanjih. 4. O. Dev: »Dekle na vrtu zelenem stoji«, 5. H. Bajuk: »Solnce čez hribe gre«, 6. G. Ipavec: »Lahko noč«, mešani zbor. Vstopnina: I. sedež 5 L. — II. sedež 4 L. — Stojšče 2 Liri.

Srpenica.

Žalostne gospodarske razmere, ki tlačijo vso gornjesoško dolino, so pri nas še posebno hude. Ljudje skoraj bežijo iz domovine po svetu iskati sreče. Iz naše občine se je že izselila več kot ena desetina vseh občanov. Preko 75 oseb dela in se trudi za skorjo kruha v Franciji in Belgiji po rudnikih in pri obnovitvenih delih. Zadnje čase pa so se pojavili nekateri krivi preroki tudi pri nas in začeli ljudi naganjati, naj gredo v »blaženi raj« v Rusijo. Štiri družine so se zato že odločile in prodale vse svoje imetje pod ceno. Nič niso poprej prashaile, ali se tam gori res cedi med in mleko, kot obljublja prerok, ki s tem mamijo naše ljudi od rojstne grude. Oni, ki hočejo v tujino, naj bodo poprej popolnoma sigurni, da bodo tam lahko sebi in svoicem nudili košček kruha, ne pa da kar vnaprej doma že vse poprodajo, da so potem res kakor cigani na tem božjem svetu. Onim neodgovornim ljudem pa pravimo tudi mi Srpeničani, ne tirajte naših ljudi z mamljivimi obljubami v nesrečo. — Naše društveno življenje, upamo, bo odslej dobro napredovalo. Sedanji predsednik je ba je skušal nekoliko kaliti vodo, pa se mu menda ne bo posrečilo delati razdora med nami. To želimo vsi občinarji, ki vemo, da je prosveta temelj našemu obstoju v teh žalostnih časih.

Iz Ajdovščine.

V torek 14. t. m. ob 10. uri se je pripeljal videmski prefekt kom. Ricci v Ajdovščino. Pred obč. uradom so ga sprejeli župani iz ajdovskega okraja, ajdovski in šturski župnik, učitelstvo tuk. didaktičnega okrožja, šolska mladina iz bližnjih šol ter veliko drugega občinstva. Ajdovski župan ga po kratkem pozdravnem nagovoru posprejmi v obč. urad in mu predstavi navzoče. Gosp. prefekt je izjavil, da prihaja med župane, s katerimi se želi osebno seznaniti ter slišati njih želje in potrebe. Ajdovski župan mu izroči precej obširno spomenico lokalnih in splošnih želj in potreb našega ljudstva. Lokavski župan izrazi s primernimi slovenskimi besedami naše zadovoljstvo in zahvalo za visoki obisk. Tudi drugi župani ter zastopniki cerkve in šole so izjavili ustmeno in potom pismenih spomenic razne želje in potrebe.

Gospod prefekt je z vidnim zadovoljstvom poslušal, si pustil tolmačiti slovenske govore, dajal razna pojas-

Pozor!

Naša zavarovalnica
'L'UNION'

— Gorica —

se je preselila s svojim
uradom
v Via Barzellini št. 2
I nadstropje.

Kaj je novega na deželi?**Šempas.**

Šolska mladina v Šempasu priredi dne 26. t. m. (v nedeljo) ob 3. pop. v prostorih gospoda Cirila Rijavca otroško veselico z raznovrstnim, zanimivim vzporedom. Prijatelji mladine so vabljeni, da se udeležijo v obilnem številu.

* * *

V noči od velikonočnega pondeljka na torek smo imeli pri nas velik požar. Zgorela so štirim posestnikom njihova gospodarska poslopja. Škoda je občutna. Živino so rešili.

Planina pri Vipavi.

Odbor „Prosvetnega izobr. društva“ na Planini se najiskrenejše zahvaljuje vsem, ki so kaj pripomogli, da se je naša društvena prireditev na velikon. pondeljek tako lepo izvršila.

V prvi vrsti bodi tu izrečena najtoplejša zahvala g. Fortunatu Marcu št. 90, ki nam je v zadregi tako veliko-dušno prepustil svoje res primerne prostore: veliko dvorišče, na katerem še ni bilo najbrže nikoli zbranega toliko občinstva; zahvaljujemo se tudi za izkazano nam gostoljubje ter odstopitev potrebnega lesa za oder njemu in g. Josipu Pipanu iz Britha št. 119; bratske-mu društvu iz Šturij za izposojene nam kulise, dalje pridnim igralcem in njihovem vodstvu, vrlim pevkom, vsemu odboru, zlasti g. predsedniku, ki se je res veliko trudil z režisiranjem; dalje pa tudi vsem res številnim udeležencem posameznih sosednih bratskih društev, ki so od blizu in daleč prihitali na našo prijazno Planino, ter s svojo vdeležbo moralno in gmotno podprli našo društveno prireditev. Srčna hvala torej vsem, in če prej ne, na zopetno svidenje ob letu v Emavsu na Planini.

Odbor.

Reka pri Cerknem.

Živimo v dobi nesreč. Že davno ne pomnimo, da bi bil požar učinil v kratkem času toliko škode kot v pretečenem polletju. Skoro slednji teden čujemo o požarih v bližnji okolici, ljudje so preplašeni. Po nekaterih vaseh so

organizirani nočni čuvaji, ker izgleda, da ponekod uprizarja nesreče zlobna roka.

V noči na veliki pondeljek je pogorel hlev g. Podreka. Kako je nastal ogenj, se še ne ve, najbrže le po nesreči. Plameni so hipoma objeli celo poslopje. Kljub temu da se je nesreča zgodila v pozni nočni uri, so bili domačini hipoma vsi na nogah ter so z neumorno pridnostjo in neustrašenostjo prepredili razširjanje ognja na bližnja poslopja ter oteli iz požara, kar je bilo še mogoče rešiti. Vsa vas je bila v veliki nevarnosti, ker so večinoma vsa poslopja krita s slamo.

Prizadeti izreka požrtvovalnim sovaščanom iskreno zahvalo.

Otalež.

Topli dih nove pomladi je zopet zbudil k življenju slovenska prosvetna društva po deželi. Zadolena je iz mladih grl lepa slovenska pesem - naša zvesta tovarišica in zdi se kot bi hotela tek-movati s ptičjimi zbori. Vnovič so stopili na oder „Miklova Zala“, „Deseti brat“, „Divji lovec“ in še mnogi drugi junaki slov. dramske umetnosti. Povsod se gibljejo društva, povsod diha novo življenje. A pri nas? Žal mi je, da moram z resnico v javnost. V predvojni dobi tako živahni in na društvenih prireditvah tako bogati vasi vlada danes pravo kralj „Matjažev“ spanje. Lepe, sočne pesmi: „Na planine“, „Vse belo“, „Mogočno se vzdigajo naše gore“, katere so privabile nekdanj v sicer osamljeno vas precej tujcev, so izumrle. Nema in pusta stoji gledališka dvorana, nalašč zato zgrajena in mrko gleda pred se gledališki oder čakajoč svojega junaka. Saj lansko leto smo še imeli dve prireditvi z bogatim programom, letos pa so knjigo društvenih prireditev zaprl in debelo zapечатili. Kje ste mlade čile moči, fantje in dekleta, ki ste nekdanj pod modrim vodstvom spretne in zmogljivega režiserja g. Mohora Pavšiča tako mojstrski reševali svoje vloge?

Kvišku srca in ne držite rok križem, ko drugod sejejo v razorano ledino seme prosvete! Bogata je naša glasbena in dramska literatura in brez dvoma

nila ter obljubil vsem svojo pomoč z dejanji in priporočili, kolikor bo de v njegovi moči in v mejah zakonov. Zahvalil se je za prijazen sprejem, in priporočal, naj vsak zvesto vrši svoje dolžnosti; ni nas pa gonil čez mejo, kakor svojčas njegov prednik.

Ogledal si je cerkev, šolo in tukajšna predilnica; nato se je poslovil ter odpeljal v Vipavo. Ob slovesu je izročil županu iz Ajdovščine male zneske za navzoče šolske zastavonoše in za ajdovske siromake.

Na sploh je g. prefekt napravil na vse navzoče prav zadovoljiv vtis, kakoršnih nismo bili vajeni doslej od takih gospodov. Novi prefekt si je pridobil naše zaupanje tako, da mu je neki župan navdušeno izrazil: Ekselenca, prosimo Vas, bodite nam pravični, za kar Vam hoče biti naše ljudstvo globoko hvaležno. Upajmo, da ne bodo naše nade varane!

* * *

Okrajna bolniška blagajna v Ajdovščini razpisuje za dan 26. aprila t. l. volitve na občni zbor. Izvolilo se bo 30 zastopnikov izmed zavarovancev in 15 zastopnikov izmed delodajalcev. Volilno okrožje je razdeljeno v tri volilne okraje in sicer: I. volilno okrožje za občine in frakcije: Ajdovščina, Lokavec, Dol, Otlica, Sv. Križ - Cesta, Dobravlje, Šturje - Zapuže, Planina - Dolenje, Ustie - Uhanje, Velike Žablje, Sv. Tomaž - Skriplje. Volilni sedež Ajdovščina v blagajniškem uradu od 9—12 dop. Izvolilo se bo 20 zastopnikov delavcev in 8 zastopnikov gospodarjev.

II. Volilno okrožje za občine in frakcije: Batuje, Črniče, Selo, Vrtovin, Kamnje, Rihemberk, Branica, Šmarje, Brje, Gojače. Volilni sedež Batuje v gostilni gosp. Josipa Pirjevca od 9 do 10.30 dop. Izvolilo se bo 3 zastopnike gospodarjev in 3 zastopnike delavcev.

III. Volilno okrožje za občine in frakcije: Vipava, Gradišče, Št. Vid, Lozice, Vrhpolje, Budanje, Col, Podkraj, Orešje. Volilni sedež v Vipavi v hotelu »Adria« od 9 do 11 dop. Izvolilo se bo 4 zastopnike gospodarjev in 7 zastopnikov delavcev. Izvoljen je lahko vsak član blagajne, ki je prekoračil 21 leto svoje starosti in vživa popolne civilne pravice.

Iz Kreda.

Velikonočni pondeljek nas je naše društvo zopet razveselilo s svojim nastopom. Poleg drugega zanimivega vsporeda smo vprizorili trodejanko »Vraže«, kjer so naši društveniki, dasi razen enega, vsi prvič na odru, v živih nadvse pričakovanje dobro izpeljanih vlogah pokazali ljudstvu, naj ne naseda tujim, nepoznanim ljudem, ker ima od tega le gmotno škodo in sramoto. Kot že omenjeno, gre topla pohvala vsem igralcem, ker so vsi častno rešili svoje vloge. Zahvala gre tudi bližnjim in daljnim okoličanom, ki ste v tako obilnem številu pohiteli k prireditvi. Le žal, da je radi nepričakovano obilega števila gostov zmanjkalo prostorov v dvorani. Na dostojnem, vzornem obnašanju občinstva in redu oblasti lahko uvidijo, da naša društva vendar nimajo ničesar nevarnega na sebi, marveč služijo le ljudstvu v izobrazbo, pouk in zabavo.

Naši mladini pa polagamo na srce: le vztrajno in z veseljem se oklenite društva in naj Vas ne motijo raznovrstne hujskarije, četudi izhajajo te iz krogov domačih nezadovoljencev. Rajši iščite razvedrila v društvu, kot pa pri gostilniški mizi!

Tolmin.

V našem kraju se večkrat pripeti kaj takega, kar dokazuje, kako malenkostne so nekatere osebe. Polumeščanski duh nekaterim ljudem kar ne pusti spati. To se je pokazalo zopet te dni, ko so se nekatere osebe, med njimi tudi g. bivši župan in sedanjí inženir, znosile nad spomenikom padlih vojakov faranov. S tem so mislile, da bodo zadele v živo g. dekana. Žalostno, da se morajo pri tem poslu posluževati še snopov, je pač res: Tolmin je bil vedno posebne sorte kraj.

Trnovo pri Kobaridu.

(Občinske volitve.)

Hvala Bogu, smo rekli na belo nedeljo zvečer ob sedmi uri, ko so bile volitve končane. G. Cavalotti iz Kobarida je cel teden prej hodil k nam in vsiljeval svojo kramo. Možu se je tudi zdelo prav in v skladu s svobodo volitev, če pritiska na nas, da moramo voliti njegove podrepanke.

Tudi se mu je zdelo pravilno, če obljublja, da bo že poslal na dan volitev v vas svoje može. Da, še celo na dan volitev je dvakrat pridrvel z motorjem v Trnovo in dal zadnja navodila, kako naj bi se morda število glasovnic »zacoprlo«... No pa so se g. komisar in različni drugi možaki to pot pošteno vrezali, Izid volitev je naravnost sijajen. Od 105 volilcev jih je prišlo na volišče 64. Snop je popolnoma segnil. Izvoljeni so samo naši poštenci in zavedni možje in fantje, ki jim je res pri srcu dobro občine in našega ljudstva. Razveseljivo je tudi, da se je tem potom jasno pokazalo, da čim bolj se širi prosveta v naših krajih, tem samostojnejše in politično zrelejše postaja ljudstvo. Izvoljena je lista, kjer so imena najbolj delavnih društvenih članov in odbornikov. Upamo, da bodo tudi v naši občini od zdaj naprej začeli boljši časi.

Idrijske novice.

Električni tok

nam ponuja družba, ki je zgradila veliko električno centralo v Poljanski dolini. Naša mestna občina, rudniško ravnateljstvo in spodnjeidrijska občina, so dobile tozadevne ponudbe. Občina Sp. Idrija je že sklenila, da bi rabila 400 žarnic za javno in privatno uporabo. Rudniku tudi primanjkuje električne sile. Rabil bi nujno še 300 konjskih sil. Sicer misli rudnik sam začeti z zgradbo nove lastne centrale na Marofu, vendar pa zahteva dovršitev takega načrta časa. Medtem pa bi bilo zelo potrebno, da bi ravnateljstvo obrat bolj elektrificiralo, ker se v zadnjem času po našem mestu vali dima kot po dimniku. Naša mestna občina je tudi že izdelala načrt za lastno električno centralo, ker sedanja privatna centrala krije samo del naših potreb. Tudi je slednja odpovedala naši občini pogodbo za cestno razsvetljava. Zato smo zelo radovedni, kakšen sklep bo napravil mestni komisar. Gotovo je, da bi bilo nadvse koristno, ako pride ponudeni nam tok v naše mesto. Brez velikih stroškov bi se lahko izpopolnila tako pomanjkljiva cestna razsvetljava, da bi tudi naši Graparji, Rižarji, Zagradarji in drugi imeli vsaj nekaj od cestne razsvetljave. Dalje bi bilo toka dovolj, da bi dobili električno luč v vsako hišo. In končno, kar največ velja, cena električne razsvetljave bi se znižala.

Vsi načrti za zgradbo lastnih central bi s tem ne bili nič ogroženi, ker je žirovska družba zadovoljna skleniti oddajno pogodbo od leta do leta. Šlo bi v glavnem le za dovoljenje uvoza toka iz Jugoslavije v našo državo, kar je pa po medsebojni trgovski pogodbi menda že dovoljeno.

Nesreča.

Pri pokladanju krme živini se je ponorečil uslužbenec Gantar Fr. pri gospej Ani Gruden v Jel. Vrhu. Padel je v lijak za krmo; po dveh urah so ga našli v istem mrtvega.

Zastrupiti

se je hotel neki Velikajne; popil je četrto litra kisove kisline. Domači zdravnik mu je izpral želodec in ga pustil nekaj dni v domači bolnici.

Koze

se pojavljajo v našem mestu. Sicer so le lahki slučajji, vendar je potreba, da so vsi meščani zelo previdni, da se ta nevarna in tako lahko nalezljiva bolezen ne razpase.

Velikonočna procesija

se je vršila na vel. soboto kakor običajno ob pol 8 uri zvečer. Dasiravno je čez dan deževalo, se je za čas procesije ublažilo vreme v toliko, da se

je ista vršila nemoteno. Omenil bi samo še nekaj o godbi. Ali bi ne bilo bolj umestno, da bi se pri procesijah igrala bolj nabožne pesmi, kakor pa posvetne koračnice. Danes že imamo nekaj takih kosov od domačega skladatelja V. Vodopivca, drugače se pa lahko še naročijo taki komadi iz Bergama.

MLADA VDOVA, trgovinsko naobrazena ter pridna gospodinja išče mesta. Eventuelno tudi kompanjona (ko) za otvoritev trgovine. Naslov pri upravi.

PRODAM IZ PROSTE ROKE vse svoje posestvo z vsem inventarjem ali tudi brez njega. Cena nizka. Natančne informacije daje lastnik Jurij Torkar, vas Zala 3 (S. H. S.)

Glasbeniki! Prodám 1 B Euphoničem in violi. Natančna pojasnila daje Pavel Kumer, Rake 244 Idrija.

IŠČE SE VESTEN DELAVEN MOŽ, ki se razume na vrtnarstvo. Naslov pri uredništvu.

Tržne cene v Gorici.

Česnik 12 do 15 L kg; špargeljini 3 do 4 L kg; zelje kislo 1.40 do 1.60 L kg; čebula 1.40 do 1.60 L kg; fižol 1.80 do 2.40 L kg; koks 2.80 do 3 L kg; salata 1 do 1.10 L kg; krompir 70 do 80 vin. kg; grah svež 2 do 2.80 L kg; repa kisla 1 do 1.20 L kg; redič zelen 60 vin. do 1.60 L kg; špinača 30 do 40 vin. kg; vrzote 1 do 1.60 L kg.

Širite 'Goriško Stražo'!

Primarij kirurg

Dr. Lojze Sussig,

prej asistent na dunajski vseučilišni kliniki profesorja Hohenegga sprejema vsak delavnik od 2-3 ure popoldne Corso Verdi 21-II, telefon šte. 196.

Po dolgi in mučni bolezni je sinoči umrl v cvetu let

FRANC ŽIGON
trgovec s čevlji.

Žalosti potrti starši, žena Marija, sinova Danko in Marijo, brat Ivan, in sestra Emilija sporočajo tužno vest vsem sorodnikom prijateljem in znancem.

Pogreb dragega rankega se je vršil v torek 21. t. m. ob 2. pop. iz hiše žalosti Via Rastello št. 8 v cerkev sv. Ignacija ter nadaljeval na pokopališče v Orehovlje.

Gorica, dne 20. aprila 1925.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica
CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenhardt & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno! Cene zmerne!

ERNIA ozdravljena
z najnovjšim pasom BROOCK
Mirodilnica in dišavnica
E. Grapulin-Gorica
naspr. ljudskemu vrtu, Corso Verdi 27.

PODRUŽNICA
Ljubljanske kreditne banke v Gorici
Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50 — Brzojavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica	CENTRALA	Rezerva S H S
in rezerve:	LJUBLJANA	Din.
Din. 50,000.000		10,000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje: na vložne knjižice po čistih 4% (davek plača banka sama). Na tekoči račun ter proti odpovedi najbolje po dogovoru.

Sprejema tudi dinarske vloge in jih obrestuje najugodnejše. — Izvršuje denarna nakazila na tu in inozemstvo. — Nakupuje in prodaja svakovrstne valute, vrednostne papirje in srečke.

Plača vedno priznana najvišje dnevne cene za obveznice vojne odškodnine (bone).

Izvršuje sploh vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.